

استانداردهای کتابخانه‌های بیمارستانی: حلقه مفقوده در اعتباربخشی ملی بیمارستان‌های ایران

Hospital Library Standards: A Missing Link in the National Accreditation of Iranian Hospitals

رسول نوری^۱، احمدرضا رئیسی^{۲*}^۱استادیار، مرکز تحقیقات فن‌آوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.
^۲دانشیار، مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

اطلاعات مقاله

چکیده

نویسنده مسئول:

احمدرضا رئیسی

رایانامه:

raeisi@mng.mui.ac.ir

وصول مقاله: ۹۹/۱۲/۲۰

اصلاح نهایی: ۹۹/۱۲/۲۵

پذیرش نهایی: ۹۹/۱۲/۲۷

انتشار آنلاین: ۱۴۰۰/۰۱/۱۴

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از سال ۱۳۸۹ اعتباربخشی بیمارستان‌های کشور را برنامه‌ریزی کرده و اولین دوره این اعتباربخشی را در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ به شکل دولتی و اجباری اجرا نموده است. این در حالی است که چهارمین دوره این اعتباربخشی از سال ۱۳۹۸ تا ۱۳۹۹ در ۱۹ محور و با استفاده از ۱۱۰ استاندارد و ۵۱۴ سنجه انجام گرفته است. [۱] پنجمین محور از محورهای ۱۹ گانه در این اعتباربخشی مربوط به فناوری و مدیریت اطلاعات سلامت بوده است. محور مذکور خود دارای شش بخش فرعی‌تر و شامل سنجه‌هایی در رابطه با قابلیت‌های سامانه اطلاعات بیمارستان، ثبت صحیح و کامل داده‌ها، نگهداشت تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، امنیت داده‌ها، فرآیند تشکیل و تکمیل پرونده‌های پزشکی و الکترونیک نمودن خدمات بیمارستان است. [۲] با اندکی تأمل در بخش فناوری و مدیریت اطلاعات سلامت از مجموعه استانداردهای اعتباربخشی ملی بیمارستان‌های ایران درمی‌یابیم که سنجه‌های این بخش در حوزه مدیریت اطلاعات بیشتر بر داده‌های بیمار تمرکز دارد. در حالی که مدیریت منابع علوم پزشکی و خدمات اطلاعات دانش‌بنیان در بیمارستان‌ها مورد غفلت واقع شده است. به عبارت دیگر نقش کتابخانه به عنوان عضوی از پیکره بیمارستان و خدمات کتابداران و اطلاع‌رسانان پزشکی در زمینه گردآوری، سازمان‌دهی و اشاعه اطلاعات در اعتباربخشی ملی بیمارستان‌ها به فراموشی سپرده شده است.

استانداردهای کمیسیون مشترک اعتباربخشی سازمان‌های بهداشتی و درمانی آمریکا (Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organization (JCAHO)) به عنوان مهم‌ترین اسناد بین‌المللی در زمینه اعتباربخشی بیمارستان محسوب می‌شود. در این سند که اساس راهنمای جامع استانداردهای اعتباربخشی ملی بیمارستان‌های ایران نیز می‌باشد بر دسترسی به اطلاعات دانش‌بنیان (Knowledge base Information) توجه و تأکید شده است. به این صورت که در نهمین استاندارد از استانداردهای مدیریت اطلاعات، بیمارستان ملزم شده است تا نظام

اطلاعات، منابع و خدمات لازم به منظور برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی دانش‌بنیان را فراهم نماید. همچنین، بر فراهم آوری این منابع و دقت و روزآمدی آن‌ها تأکید شده است. [۳] استانداردهای کتابخانه‌های بیمارستانی از دیگر اسناد مهم در این زمینه است که انجمن کتابداری پزشکی آمریکا آن را منتشر کرده است. این سند شامل ۱۱ استاندارد می‌باشد که در آن بر دسترسی به اطلاعات دانش‌بنیان به عنوان یکی از عناصر اصلی مدیریت اطلاعات بیمارستان تأکید شده است. در اولین استاندارد این سند، کتابخانه به عنوان واحد اصلی مسئول در امر توسعه سیستم‌های اطلاعاتی و نیز ارائه خدمات در جهت رفع نیازهای سازمان به اطلاعات دانش‌بنیان معرفی گردیده است. [۴] نقش و اهمیت اطلاعات در تصمیم‌گیری‌های بالینی و بحث پزشکی مبتنی بر شواهد ((Evidence-based medicine (EBM) بر کسی پوشیده نیست. از طرفی گردآوری، سازمان‌دهی، ارزیابی و اشاعه این اطلاعات جزو وظایف اصلی کتابخانه‌های بیمارستانی است. آموزش سواد اطلاعاتی به کاربران (شامل پزشکان، پرستاران، پیراپزشکان، مدیران و بیماران) و ارائه خدمات اطلاعاتی متنوع به گروه‌های بالینی نیز نقش‌های دیگری هستند که این نوع کتابخانه‌ها ایفا می‌کنند. بر این اساس منطق حکم می‌کند که ارزیابی این بخش از بیمارستان و خدمات آن باید جزء لاینفک اعتبارسنجی بیمارستان باشد. در نظر گرفتن کتابخانه‌های بیمارستانی در فرایند اعتباربخشی، علاوه بر آنکه باعث ارتقای آن‌ها در راستای خدمت‌رسانی به جامعه پزشکی می‌شود، می‌تواند ظرفیت و بهره‌مندی از تخصص‌های کتابداران و اطلاع‌رسانان پزشکی را نیز ایجاد نماید. بد نیست متولیان تدوین و بازنگری استانداردهای اعتباربخشی ملی بیمارستان‌های ایران در ویرایش‌های جدید این سند، استانداردهای کتابخانه‌های بیمارستانی را هم مدنظر قرار دهند.

تضاد منافع: نویسندگان اظهار داشتند که تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از کتابداران خدوم و پرتلاش کتابخانه‌های بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

References

1. Mosadeghrad AM, Ghazanfari F. Iran hospital accreditation governance: Challenges and solutions. Payavard Salamat. 2020; 14 (4):311-332. [In Persian]
2. Ministry of Health and Medical Education, Deputy of Treatment. National accreditation standards of Iranian hospitals. 4th ed. Tehran: Office of Supervision and Accreditation of the Deputy of Treatment; 2019. [In Persian]
3. Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations (JCAHO). Comprehensive accreditation manual for hospitals (CAMH): The official handbook, c2012. [Mirzabeigi G, Ghazizadeh Hashemi AH, Fathi M, Mobaraki H, Salemi S, trans]. Tehran: Islamic Republic of Iran Nursing Council; 2012.
4. Bandy MM, Doyle JD, Fladger A, Frumento KS, Girouard L, Hayes S, et al. Standards for hospital libraries 2007: Hospital libraries section standards committee. J Med Libr Assoc. 2008; 96(2): 162-169.